

‘We zijn kapper, psycholoog, vraagbaak’

Voor sterven is geen protocol. Verpleegkundigen Anita Siegers, Margreet Boekhold en Geanne Maarsingh uit Stadskanaal organiseren congressen palliatieve zorg. Wat begon als een geintje, is een doorslaand succes. Met reden.

INKI DE JONGE

Ze zijn er eigenlijk beduusd van. En ook niet. Ze wisten dat hun collega's in het veld er vraag naar hadden. Maar dat de belangstelling voor hun congressen 'Palliatieve Zorg in Balans' zo groot zou zijn, hadden verpleegkundigen en organisatoren Anita Siegers, Margreet Boekhold en Geanne Maarsingh niet gedacht.

Overal zijn de zalen uitverkocht. De eerste bijeenkomst, twee jaar geleden in Stadskanaal, waren alle tweehonderd stoelen bezet. Het jaar daarop deden ze het nog een keer, nu in de grote zaal van Theater Geert Teis: uitverkocht.

Dit jaar boekten ze een nog grotere locatie: Martiniplaza in Groningen. Alle zeshonderd plaatsen verkocht. Een deel van het succes, denken ze, is te danken aan het feit dat longarts Sander de Bosson zijn medewerking verleent. Zijn bundel columns over de vermenschelijking van de zorg vindt gretig aftrek.

Wat is dat eigenlijk, palliatieve zorg? „Het is het stukje zorg aan huis dat nog voor de stervensbegeleiding komt”, verduidelijkt Anita Siegers. „De zorg voor dementerenden, of chronisch zieken met geen hoop op herstel”, vult Geanne Maarsingh aan. Margreet Boekhold: „Wij zijn

Geanne Maarsingh, Anita Siegers en Margreet Boekhold (v.l.n.r.) verlenen wat ook wel ‘de warme kant van de zorg’ wordt genoemd. FOTO PETER WASSING

niet alleen verpleegkundigen, we zijn kapper, psycholoog, vraagbaak. Wij zijn er.”

Er zijn. Ziedaar de essentie van hun vak. Gewoon een mens zijn, zonder pasklaar antwoord. Iemand die luistert, die je vasthoudt en tot wie je je kunt wenden tot de laatste snik.

Boekhold en Siegers werkten in het ziekenhuis, maar ze vonden de zorg te onpersoonlijk. Tien jaar geleden sloten ze zich aan bij Buurtzorg Stadskanaal, dat in kleine, zelfsturende teams thuiszorg biedt. Ze merkten dat er onder collega's vraag naar informatie was over palliatieve zorg. Dat verbaasde hen niet. Maarsingh: „Het scholingsaanbod is te dun. De dichtstbijzijnde cursusmo-

‘De dood hoeft niet altijd zwaar te zijn’

gelijkheid is in Ede.”

„Het begon als een geintje”, zegt Siegers. „Margreet en ik hadden via Facebook contact met Sander de Hosson. Zou het niet leuk zijn als we hem konden strikken voor een lezing? Tot onze verbazing zei hij enthousiast ja. Toen begon het te borrelen en hebben we Geanne bij de voorbereiding betrokken.”

Drie bijeenkomsten hebben ze nu

georganiseerd, een vierde is al gepland: op 29 oktober in Nieuwegein. Niet alleen het Noorden toont belangstelling. De vrouwen worden gebeld uit alle delen van het land. „Sander is natuurlijk een grote publiekstrekker”, zegt Siegers. „Maar het komt ook omdat mensen in de zorg constant met deze vorm van zorg in aanraking komen en dan tegen dingen aanlopen. Zoals: hoe ga je om met pijn in de palliatieve fase? En hoe maak je een proactief zorgplan, samen met de huisarts? Dat wordt nu veel te weinig toegepast. Mensen willen toch die scholing, en er is niks.”

Ze houden van hun vak. De zorg voor het laatste levensbeetje scherpt hun geest, hun empathie, en het be-

sef van de kostbaarheid van tijd. Ze doen iets wat belangrijk is. Hun werk draait om leven en dood. Het doet ertoe.

Ze verlenen wat ook wel ‘de warme kant van de zorg’ wordt genoemd: ze brengen verlichting met massage, voetenbadjes, praten met nabestaanden en toekomstig nabestaanden over hoe het zal zijn als. „We luisteren vooral. Dat is het belangrijkste.”

„Het taboe van de dood moet vaak doorbroken worden”, zegt Siegers. „Dat is soms ook lastig voor zorgverleners. Tegen wie moeten ze wat zeggen?” De dood hoeft niet altijd zwaar te zijn, weet ze. „Ik heb wel eens een patiënt gehad die op zijn sterfbed nog grappen maakte: ‘Als jij niet op m'n crematie komt, kom ik terug als klopgeest’.”

Het kan wel zwaar zijn, bij tijd en wijle. De kerst van 2009 was niet echt een *merry christmas*. „Er sterven toen twaalf patiënten achter elkaar”, zegt Boekhold. Siegers: „Maar je kunt niet aldoor zitten grienen. Verpleegkundigen hebben soms harde humor nodig om zich door dit soort situaties heen te slaan. Je leert de knop om te zetten, wat soms moeilijk is, als je al tien jaar lang bij een patiënt over de vloer komt.”

De belangstelling voor hun congressen staat, denken ze, voor een belangrijke, nieuwe beweging in de zorg. „Mensen trekken meer en meer hun eigen plan”, zegt Boekhold. „Bepalen zelf wat goed voor ze is, weg van de instanties, weg van het papieren circus. Het thema van onze eerste conferentie luidde: ‘Sterven is geen protocol’. Dat sprak aan. Een mens is nou eenmaal geen machine waar je een knop indrukt.”

Ze hopen te bewerkstelligen dat verpleegkundigen, maar ook artsen, naar zichzelf gaan kijken. Siegers: „We willen met onze congressen het werkveld wakker schudden en instellingen verbinden.” Maarsingh: „Vanuit ons werk als verpleegkundigen. We zijn geen managers.” Boekhold: „Normaal doen is onze kracht.”

Het volgende congres van Siegers, Boekhold en Maarsingh is op 29 oktober in Nieuwegein. Thema: ‘Kijk naar mij’. Meer informatie op www.palliatiefinbalans.nl.